

A vár alatti élénkzöld nyári mezőn vonat halad, két vagonból áll a szerelvény, mint egy lusta hernyó araszol át a tájon, a világon. Mint aki tisztában van önnön nagyszerűségével, de nem kérkedik azzal. A vártól néhány kilométerre

90 Szávai Attila

VÁRJÁTÉK

széles hegyvonulat magasodik, a köztes sík négyzetkilométereken erdős részek és mezőgazdasági területek váltják egymást jó ízléssel, otthonos elrendezésben. Földút kúszik lusta közönnyel a vidéken, mint egy öreg sárga kígyó. Békés nyári felhőcsordák másznak Dél felé. Árnyékuk lecsúszik a hegyről, átvonul a tájon, hogy aztán eltűnjön a horizonton. A vonatban tizenketten utaznak, heten a várat nézik, távolról is jól látni, hogy odafent nagy a nyüzsgés, fehér sátrak világítanak, várfal mellett parkoló autók szélvédői csillannak meg. A vonatba is került a plakátból, mely várjátékokat hirdet. A mozdonyvezető a reggeli indulás előtt ragasztotta nagy precizitással az ajtókra a színes papírlapokat. Előtte vonalzóval és ceruzával jelölte meg a plakát pontos pozícióját, mert fontos számára az idegenfogalom.

Kihangosított, kissé kásás férfigangot hord a szél: öt órakor fosztogatás és szabadrablás a színpad előtt, öt órakor fosztogatás és szabadrablás a színpad előtt, ismétli néhányszor. A romos várfal tövében, mint idegen helyen magukra hagyott megszeppent óvodások, állnak szorosan egymás mellett a színes mobilvécek. Emberek sorakoznak előttük, sorukra várnak, telefonjukat nyomkodják, szortírozzák, selejtezik a frissen készült fotókat. Meghatottan nézik a panorámát, vagy épp szeretőiknek gépelnek kapkodós üzeneteket. Megint mások a várfalat nézik hunyorogva-tűnődve, és arra gondolnak, vajon milyen emberek építhették a vastag falakat. Utóbbira gondol a sorban álló ötvenes történelemtanár is. Összeszorított farpofával dülöngél, előre-hátra, próbál másra gondolni. Szeretőjével érkezett, a harmincas nő a színpad mellett áll nagy napszemüvegben, mint egy tál nyári barack: egyfolytában mosolyog. Könnyű nyári ruhája alá bekúszik a meleg nyári szél, a pecsenyeillat és a mikrofonba mondott, sokadszorra elismételt mondat a fosztogatásról és szabadrablásról. A mobilvéce előtt váró szemüveges történész kínjai egyszerre elmúlnak, arra gondol, hogy tulajdonképpen rendkívül elégedett a helyzettel. Elégedett az életével, életkorával (50 éves), szeretőjével, a napsütéssel, a várfalba épített kövekkel, a hangszórókból áradó reneszánsz zenéssel. (Szeretőjének majd röneszansznak fogja mondani pajkos bizalmassággal, így intellektuálisabb és a nő amúgy is rajongója a francia nyelvnek, konyhának, a sanzonoknak és a francia szexnek.) Aztán próbálja felidézni, amit a várról olvasott az általa szerkesztett egyetemi tankönyvben.

A várakozók feletti a várfalszakaszon tinédzser pár ül egymással szemben, hevesen csókolóznak.

Korhű jelmezekbe öltözött nők és férfiak több csoportban láthatóak a várfalak közti füves területen, a szerepjátékokat sokan figyelik. Az egyik jelmezes férfi dobozos sörrel a kezében, a hőségtől pasztelles 91 hangon mondja ismét: öt órakeresztogatás és szabadrablás a színpad előtt, öt órakeresztogatás és szabadrablás a színpad előtt. Nem sikerül a toborzás, a hajdúk egy része sörözik az árnyékban, a maradék vitéz a helyi lányoknak udvarol, a kardot, buzogányt, törő mutogatják a szájtátva, vihogva, összesűgva ácsorgó tini lányoknak.

Az egyik szereplőt – testesebb fiatal lányt – cigánylánynak öltöztette a társulat, a smink alatt bőségesen izzad, a tömegben sétálgatva kártyát kever, minden pillanatban kész a kártyavetésre, csőre töltötte fejében a jóslatokat. A nők barátságosan, kíváncsian nézik, a legtöbb férfi zavartan bámul, ha szemébe néz, kiürült sörös dobozok roppannak zavartan az izzadt férfitenyereken.

Várostromra készülnek a jelmezesek, a török csapat a várudvarban púposodó dombon, a várvédők a domb alatt gyülekeznek; felgyorsulnak a nyalókák a gyerekszájokban, elsütésre készen mellkas magasságba emelkednek a digitális fényképezőgépek. A vár feletti felhőcsorda lelassul, veszélyt neszez. Az egyik török katona támadást kiált hibás török kiejtéssel, majd kezdetét veszi a várfoglalás eljártása. Kiabálnak, üvöltenek a katonák, műágyúk dörrennek, puskák csattannak, kis fehér felhőket köpnek a fegyverek. Lőporfüst szag keveredik a pörkölt- és vattacukorillattal. Minden ágyúdörrenés után felbőg a közönség csecsemő- és kisgyerekkorú rétege, nagymamák és édesanyák spriccelnek ki a tömegből, karjukon a méltatlankodó gyermekkel.

Egy szemüveges biztosítási ügynök janicsárnak öltözött. Mivel a szerep szerint félszemű, fején keresztbe fekete kendőt kötött. Rá a szemüveg bal lencséjére, mivel a szemüveg nélkül nem jutna messzire. Négy dioptriája családi hagyomány, sőt: örökség. Szokta is mondani otthon, ha családi perpatvar van, szokta is lóbálni panaszosan a mutatóujját, hogy semmi más örökségem, csak a négy dioptriám.

A falusi fiatalok terepszínű ruhákat húznak, ha már végre történik valami a településen. Egy részük a hétköznapiakon szakadt farmerben jár dolgozni, de ha közösségi népnépzés van, a legszebb terepszínű munkásruhát veszik fel. A várkapu mellett fás, ligetes rész. Az akácfák vékony árnyékban lovak állnak mozdulatlanul, mint valami szobrok. Csak fülük mozdul olykor. Egyikük unalmában vastag, sárga, serregve habzó vizeletet enged a forró porba. A jelenetet látva az állat mellet gyalogló színes ruhás kisfiú megáll,

elámul, leesett állal csodálkozik rá a valóság eme mesekönyvön túli gigászi részletén. Apja hosszan noszogatja a gyereket, induljunk Balázska, majd kedvesen biccent a ló mellett álló fiatal lovas lánynak, aki sárga szirmú virággal a fogai közt mosolyog a férfira.

92 Szabadrablás helyett rabszolgavásárt hirdet a kihangosított férfihang, gyerekek közelítenek a színpadhoz. Nemrég ért véget a zoknigombócos és papírkardos gyerekcsata. A gyerekek szélesen ölelik az összeszedett játékokat, majd zsákokba és kosarakba teszik a játékfegyvereket, aztán a színpad előtti területen ülnek le kíváncsi boldogságban. Nagyokat nevetnek, amikor a jelmezes rabszolga-kereskedő gondosan belenéz az egyik játékrabszolga kissé vonakodva kitátott szájába, hogy mennyire épek azok a fogak.

A várkapuig keskeny út kanyarog a hegyoldalban, most járókelőkkel telítve. Az egyik útszéli villanyoszlopon színes plakát: akciós tyúkvásár. Háztizsákos középkorú pár gyalogol el a plakát mellett. A gyakran kényszeresen viccelődő férfi felesége tomporára csap teli tenyérrel, elvigyelek édesem, kérdezi hangosan, hogy lehetőleg minél többen hallják a környezetükben, megnézzük, mennyit adnak érted, fejezi be. A férfi felnyerít az olcsó poénon, felső fogsora hiányzó tagjain több gyerektekintet elakad, alkalmi közönségből (hat felnőtt, három gyerek) ketten nevetnek fel. Ennél többet várt. Mint egy gumicsizmába dobott petárda, zavartan elhallgat. A plakáthoz idősebb nő közelít, szatyrában matat, néhány pillanatnyi kulcscsomócsörgés után okos telefont vesz elő. Kihúzza az unokától kapott műbőr tokból, hosszasan zummol, majd lefényképezi a plakátot. A kissé ferde és életlen képet megosztja a nyugdíjasklub facebook-csoportjában, tíz perc múlva már tizenhét like ékeskedik a poszt alatt, elégedetten mosolyog. Elhalad egy fából ácsolt pad előtt, a faépítmény asztallapján tinédzser pár ücsörög, telefonról hangosan zenét hallgatnak, dohányoznak, közben csókolóznak. A vékony, cincogó elektronikus zenét és a cigarettafüstöt messzire viszi a szél.

A vár alatti élénkzöld nyári mezőn vonat halad, két vagonból áll a szerelvény, mint egy lusta hernyó araszol át a tájon, a világon. Mint aki tisztában van önnön nagyszerűségével, de nem kérkedik azzal.

